

لری دولین، رئیس ایستگاه سیا در کنگو

موبوتو سسه‌سوگو که با حمایت آمریکا به ریاست‌جمهوری کنگو رسید

سیا چگونه پاتریس را از میان برداشت!

متقاعد کند لومومبا را برکنار کند (این امر مستلزم رأی پارلمان بود)، به دنبال تضعیف اختیارات نخست‌وزیر نیز بود. همکار او رئیس ایستگاه سیا، با کمک مزدورانی که برای این کار استخدام شده بودند - و با بودجه‌ای بالغ بر ۱۰۰ هزار دلار که در آن زمان مبلغ قابل توجهی بود - تظاهرات ضد لومومبا را که اغلب خشونت‌بار بود، سازماندهی می‌کرد. در ۵ سپتامبر، کاساوبو، لومومبا را برکنار کرد، اما رهبر ملی‌گرا کوتاه‌نیامد وزیر بار نرفت. می‌دانست که حمایت پارلمان را با خود به همراه دارد. سیا معتقد بود که زمان آن فرا رسیده تا اقدام نهایی انجام شود: کودتا!

«موبوتو سسه‌سوگو» یکی از نزدیک‌ترین همکاران لومومبا یعنی رئیس ستاد ارتش بود. حداکثر ۳۰ سال سن داشت. باید اذعان کرد این مرد برای امریکایی‌ها غریبه نیست و او را معتدل، شایسته و غرب‌گرا می‌دانند. شبی در اوایل سپتامبر ۱۹۶۰، دولین با کاساوبو در خانه رئیس‌جمهور ملاقات کرد. در حالی که در اتاق نشیمن منتظر بود، موبوتو ظاهر شد. موبوتو گفت: «خیلی می‌خواستم با شما صحبت کنم.» موبوتو در ادامه می‌گوید: «از این بازی‌های سیاسی خسته شدم. ما در حال ساخت کنگویی قوی، مستقل و دموکراتیک نیستیم. شوروی به کشور حمله کرده است. می‌دانید که آنها هیأتی را برای آموزش مارکسیسم به سربازان و پخش تبلیغات آنها به کمپ کولو فرستاده‌اند؟ ادعا دارند که شما غربی‌ها کنگو را غارت می‌کنید، در حالی که خودشان دوستان واقعی ما هستند. من در این مورد با لومومبا صحبت کردم. او به من گفت سرم به کار خودم باشد. من فرماندهان منطقه‌ام را جمع کردم؛ همه با من موافق هستند. پس بگذارید واضح بگویم. ارتش آماده سرنگونی لومومبا و تشکیل یک دولت انتقالی متشکل از حامیان من است. آیا آمریکا به ما کمک خواهد کرد؟» در این مرحله از گفت‌وگو، وزیر خارجه بومبوکو که دولین او را عملاً یکی از عوامل خود می‌داند، از پشتی وارد می‌شود. قبل از اینکه کنار سرهنگ موبوتو بنشیند، یادداشت کوچکی را به دولین می‌دهد که روی آن نوشته بود: «به او کمک کن.»

رئیس ایستگاه سیا به گونه‌ای که نشان دهد قانع شده، پاسخ داد: «می‌توانم به شما اطمینان دهم که ایالات متحده مایل است یک دولت انتقالی متشکل از غیرنظامیان را به رسمیت بشناسد.» موبوتو آخرین درخواست را دارد: «من برای افسرانم به ۵۰۰۰ دلار نیاز دارم؛ اگر کودتا

لومومبا شناخته می‌شدند. در جولای ۱۹۶۰، وضعیت هر روز بدتر می‌شد. در ماتادی در ساحل اقیانوس اطلس، چتریاران بلژیکی برای محافظت از هموطنان خود در برابر ارتش کنگو مستقر شدند. در سیزدهم ماه، لومومبا قطع روابط دیپلماتیک با بلژیک را اعلام و تهدید کرد که اگر غربی‌ها از کنگو خارج نشوند، خواستار مداخله شوروی می‌شود. در هفدهم ماه، اولین گروه از نیروهای حافظ صلح سازمان ملل به رهبری ژنرال انگلیسی الکساندر در فرودگاه آن دیلی فرود آمدند. او در همان روز گفت: «سیاستمداران کنگو هنوز از درختان خود پایین نیامده‌اند!»

در قلب این گرداب، امریکایی‌ها بیش از هر زمان دیگری نسبت به نخست‌وزیر حساسیت و نگرانی دارند. نه تنها اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی، چکسلواکی، چین، آلمان شرقی، غنا و گینه از لومومبا حمایت می‌کردند، بلکه اطرافیان او نیز به گفته سیا مملو از مأموران «کاگ‌ب» است.

در آن زمان دنیا در میانه جنگ سرد قرار داشت و امریکایی‌ها برای مقابله با اهداف خود از هیچ کاری دریغ نمی‌کردند. سفیر تیمبرلیک خبردار شد مجله معروف تایم قصد دارد لومومبا را روی جلد بیاورد؛ همتای بلژیکی خود را مطلع ساخت. او نیز به دوستش «هنری لوس»، صاحب مجله هشدار داد. در نتیجه لومومبا به نام منافع عالی امریکا از روی جلد حذف شد.

دولین در پیامی تلگرافی به سیا نوشت: «پاتریس لومومبا برای انقلابی شدن به دنیا آمده است، اما پس از به دست گرفتن قدرت، توان اعمال قدرت را ندارد. دیر یا زود مسکو کنترل را در دست خواهد گرفت. او معتقد است که می‌تواند شوروی را تحت تأثیر قرار دهد، اما آنها هستند که ریسمان را به دست دارند.»

در ۲۶ آگوست ۱۹۶۰ «آلن دالس» مدیر سیا پاسخ داد: «اگر لومومبا در قدرت باشد، نتیجه در بهترین حالت هرج‌ومرج و در بدترین حالت تصرف نهایی قدرت توسط کمونیست‌ها خواهد بود که عواقب فاجعه‌باری برای پرستیژ امریکا، سازمان ملل و منافع جهان آزاد در پی خواهد داشت. بنابراین سرنگونی او باید برای شما هدفی فوری و اولویت‌دار باشد.» در حالی که سفیر تیمبرلیک در تلاش بود تا رئیس‌جمهور کاساوبو را

■ François Soudan
سردبیر نشریه آفریقای جوان
The Africa Report ■

theafricareport

در ۱۷ ژانویه ۱۹۶۱، اولین نخست‌وزیر منتخب و قانونی جمهوری دموکراتیک کنگو پس از کودتا، با کمک واشنگتن ترور شد. این اتفاق، به داستان شومی تبدیل شد که «لری دولین» مسئول سازمان سیا از سال ۱۹۶۰ تا ۱۹۶۷ در کنگو، نیم قرن بعد در کتاب جذاب خود با عنوان «رئیس ایستگاه کنگو: مبارزه با جنگ سرد در منطقه‌ای داغ» آن را فاش کرد.

۳۰ ژوئن ۱۹۶۰ با اعلام استقلال جمهوری دموکراتیک کنگو، این کشور سرانجام از تاریخ طولانی استعماری خود خارج شد. یک سیستم دوگانه جدید در کنگو شکل گرفت؛ با «ژوزف کاساوبو» رئیس‌جمهور حیل‌گرو «پاتریس لومومبا» نخست‌وزیری کارزماتیک و غیرقابل پیش‌بینی! مردم در کافه‌ها با ریتم «چا چا استقلال» می‌رقصند، اما این سرخوشی زمان بسیار کوتاهی داشت.

تنها چند روز بعد، رئیس جدید ایستگاه سیا در کنگو در ساحل لئوپولدویل فرود آمد. «لارنس (لری) دولین» که از سال ۱۹۴۹ مأمور سیا بود، مردی با تجربه و خشن است. پوشش او برای ورود به کنگو، مشاوری ساده برای «کلر تیمبرلیک» سفیر ایالات متحده بود.

به سرعت، این دو مرد چیزهایی را که در واشنگتن از رؤسایشان شنیده بودند، باور کردند: نخست‌وزیر لومومبا، یک وطن‌پرست و بنیانگذار جنبش قدرتمند ملی کنگو، مرد خطرناکی است. کمونیست بود؟ خیر! عامل اتحاد جماهیر شوروی است؟ احتمالاً نه! لازم است هر کاری برای منزوی کردن او انجام شود.

پس از آن، دولین با نهایت احتیاط شروع به شنیدن نظرات برخی از برجسته‌ترین رهبران سیاسی کنگو کرد که به دلیل خصومت شخصی با